

Aluehallitus 24.11.2025 § 265

§ 265

Vastauksen antaminen valtuutettu Kajavan ja kolmen muun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen koskien Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen maksamaa täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Mustakari-Ilovuori Anu
Nieminen Tapio

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää

1. antaa seuraavan vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen:

Vastaus valtuustokysymykseen

Taustaa

Toimeentulotuen myöntäminen perustuu toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997). Toimeentulotuki koostuu kolmesta osasta: perustoimeentulotuesta, joka sisältää perusosan ja muut perusmenot, täydentävästä toimeentulotuesta sekä ehkäisevästä toimeentulotuesta. Kela myöntää perustoimeentulotuen. Hyvinvointialue myöntää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen.

Perustoimeentulotuki kattaa jokapäiväiset menot laskennallisen perusosan mukaan. Täydentävä toimeentulotuki myönnetään harkinnanvaraisesti erityisiin tarpeisiin, kuten pitkäaikaiseen tuen tarpeeseen, sairauteen tai lasten harrastuksiin. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää omatoimisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä. Tukea voidaan myöntää esimerkiksi asumisen turvaamiseksi tai taloudellisten vaikeuksien lieventämiseksi.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen määristä

Vuonna 2023 hyvinvointialue myönsi 3 266 568 euroa täydentävää toimeentulotukea ja 2 877 411 euroa ehkäisevää

toimeentulotukea (yhteensä 6 143 979 euroa). Vuonna 2024 hyvinvointialue myönsi 3 279 809 euroa täydentävää toimeentulotukea ja 3 386 132 euroa ehkäisevää toimeentulotukea (yhteensä 6 665 941 euroa). Vuonna 2025 tammikuusta syyskuuhun hyvinvointialue on myöntänyt 2 666 180 euroa täydentävää toimeentulotukea ja 2 188 289 euroa ehkäisevää toimeentulotukea (yhteensä 4 854 469 euroa).

Toimeentulotuen menot ovat nousseet jonkin verran vuosittain, mutta ovat pysyneet maltillisina ja talousarvion mukaisessa kehityksessä.

Toimeentulotuen saajien äidinkielestä

Kysymyksissä 2–6 pyydetään erittelemään toimeentulotuen saajia asiakkaan äidinkielen perusteella. Hyvinvointialue ei tilastoi toimeentulotuen saajia äidinkielen perusteella.

Yhdenvertaisuudesta toimeentulotuen myöntämisessä

Sosiaalipalveluiden asiakkaita kohdellaan yhdenvertaisesti sekä arvioissa tuen myöntämisen edellytysten täyttymisestä että tuen määrässä. Hyvinvointialueen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen ohjeissa on kuvattu toimeentulotuen myöntämisen periaatteet, myöntämisperusteet sekä hakemuksen käsittely. Etuuskäsittelijöiden päätösvaltaan liittyvä ohje on valmisteilla.

Tarveharkintainen toimeentulotuen myöntäminen edellyttää viranhaltijan harkintaa. Hyvinvointialueen viranhaltijat toimivat virkavastuulla ja hyvinvointialueen arvojen mukaisesti. Tarveharkintaista toimeentulotukea myönnetään yhdenvertaisesti, vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti.

Tarveharkintaisen toimeentulotuen käyttö

Kysymyksessä 9 pyydetään erittelemään, mihin tarkoituksiin tarveharkintaista toimeentulotukea on myönnetty viime vuosina.

Tietoa on saatavana vain Espoon ja Kauniaisten alueelta, jossa käytetään SosiaaliEfficia-tietojärjestelmää. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea on myönnetty muun muassa kiireelliseen ruoantarpeeseen, vuokran ja vuokravelan maksuun, lasten ja aikuisten harrastuksiin, kalusteisiin, kodin tarvikkeisiin ja kodinkoneisiin, opiskeluun, vaatteisiin, hautajaisiin sekä välttämättömiin kiireellisiin lääketarpeisiin.

Lista ei ole tyhjentävä, koska täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään aina erityiseen tarpeeseen, joka vaihtelee asiakkaan elämäntilanteesta ja taloudellisesta

tilanteesta riippuen.

Tarveharkintaisen toimeentulotuen menojen vähentämisestä

Kysymyksessä 10 pyydetään erittelemään, millä keinoilla hyvinvointialue voisi vähentää toimeentulotuen harkinnanvaraisten osien menoja.

Toimeentulotuen menoja, hakemus- ja päätösmääriä sekä päätösten syitä seurataan kuukausittain. Toimeentulotuen menojen kehitystä on pyritty ennustamaan talousarvioesityksessä. Uusi toimeentulotukilaki on eduskunnan käsittelyssä, ja sen vaikutuksia täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen on vaikea ennustaa.

Aikuisten sosiaalipalveluissa on käynnissä toimeentulotukiohjeistusten päivitys, jossa toimeentulotuen myöntämisperusteita arvioidaan uudistuva lainsäädäntö huomioiden. Ohjeistusten päivittämisessä korostuvat hyvinvointialueen strategiasta muun muassa arvot yhdenvertaisuus, asiakaslähtöisyys ja vastuullisuus sekä järjestämisen periaatteista etenkin ”anna asiakkaan valita”, ”anna vastuuta” sekä ”uudista ja luovu”. Ohjeistusten päivittämisen myötä toimeentulotuen myöntämisperusteet ja -käytännöt yhtenäistyvät edelleen, mutta alueen kuntien moninaisuus on huomioitava jatkossakin.

Aikuisten sosiaalipalveluiden tavoitteena on siirtää vastuu toimeentulotuen käsittelystä yhä vahvemmin yhteen yksikköön, jotta toimeentulotuen myöntäminen olisi mahdollisimman selkeää ja tehokasta. Toimeentulotukeen liittyen yhteistyötä on tehty myös hyvinvointialueen hankintapalveluiden kanssa, minkä myötä esimerkiksi vähittäiskauppahankintoja sekä muutto- ja hautajaispalveluita on kilpailutettu.

Yhteenveto

Toimeentulotuen myöntäminen perustuu lakiin. Hyvinvointialue vastaa täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, joita myönnetään harkinnanvaraisesti erityistarpeisiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Toimeentulotuen menot ovat kasvaneet maltillisesti vuosittain talousarvion puitteissa. Hyvinvointialue ei tilastoi tuensaajia äidinkielen mukaan. Tuen myöntämisessä korostuvat yhdenvertaisuus, asiakaslähtöisyys ja vastuullisuus. Tarveharkintainen tuki kohdistuu yksilöllisiin tarpeisiin, kuten ruokaan, vuokraan, harrastuksiin ja lääkkeisiin. Toimeentulotuen menoja hallitaan päivittämällä ohjeistuksia, keskittämällä käsittelyä ja yhteistyötä tekemällä yhteistyötä hankintapalveluiden kanssa.

ja

2. todeta valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Kajava ja kolme muuta valtuutettua esittivät kysymyksen aluehallitukselle 7.10.2025 § 94 hyvinvointialueen myöntämistä täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, määristä vuositason ja myöntämisestä eri kieliryhmille.

Toimivalta

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat tehdä aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut 1–14 valtuutettua, tulee aluehallituksen antaa yhdeksän viikon kuluessa kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta kysymyksen ensimmäiselle allekirjoittajalle kirjallinen vastaus tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Vastaus toimitetaan muille valtuutetuille aluevaltuuston seuraavan kokouskutsun yhteydessä.

Liitteet

- 1 Valtuutettu Kajavan aluehallitukselle osoittama kysymys koskien Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen maksamaa täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Palvelualuejohtaja, Palvelulinjajohtaja, valtuustokysymyksen jättäjä

Päätöshistoria